

## נשיא המדינה

**הדף הזה מסכם את כל הנושא במילים פשוטות.** קוראים לאט, חלק אחר חלק. אחרי כל חלק עוצרים ומספרים לעצמכם מה למדנו.

## הנושא במבט כולל

- 1 **נשיא המדינה** — סמכות החנינה של נשיא המדינה אחת הסמכויות החשובות של הנשיא היא סמכות החנינה. במצבים שונים, הנשיא מוסמך להחליט האם להעניק חנינה מלאה לאסיר, להקל בעונשו, לקצוב מאסר עולם ועוד. הנשיא יעשה זאת כאשר ישנה חשיבות להמתקת הדין ועשיית צדק, כאמצעי לשיקום האסיר, או במקרים בהם חל שינוי של ממש במצבו של האסיר, אחרי תום ההליך המשפטי. על סמכות החנינה יש ביקורת רבה 2 מעמדו של נשיא המדינה הנשיא הוא סמל המדינה וראשה; תפקידו אינו פוליטי-מבצעי אלא מייצג ומאחד. הנשיא נבחר על ידי הכנסת בהצבעה חשאית לכהונה אחת של שבע שנים. מעמדו ותפקידיו מעוגנים בחוק יסוד נשיא המדינה (1964).
- 2 **נשיא המדינה - המשך** — תפקידי נשיא המדינה הטלת הרכבת הממשלה: לאחר הבחירות מתייעץ עם נציגי הסיעות ומטיל על ח"כ את הרכבת הממשלה. חתימה על חוקים (מלבד חוקים הנוגעים לסמכויותיו) ועל הסכמים שאושרו בכנסת. קבלת כתבי האמנה של שגרירים ומינוי שגרירי ישראל לחו"ל לפי המלצת הממשלה. מינוי שופטים לפי המלצת הועדה לבחירת שופטים, ומינוי נגיד בנק ישראל על פי המלצת הממשלה.
- 3 **נשיא המדינה - המשך** — סמכות החנינה הנשיא מוסמך לחון אסירים ולהקל בעונשם: חנינה מלאה, קיצור מאסר, המרת עונש. החנינה נועדה להמתיק את הדין במקרים חריגים: שיקום האסיר, שינוי נסיבות, תום הלב. קיימת ביקורת על הסמכות: היא עלולה לפגוע בסמכות בית המשפט ובעקרון השוויון. 2 מסורת נשיא המדינה בישראל הנשיא ממלא תפקיד ממלכתי-מייצג: אירוח אורחי מדינה, טקסים רשמיים, ייצוג ישראל בעולם. בניגוד לנשיא במשטר נשיאותי (כגון ארה"ב), לנשיא ישראל אין סמכויות ממשלתיות ממשיות.
- 4 **נשיא המדינה - המשך** — הליך בחירת הנשיא הכנסת בוחרת את הנשיא בהצבעה חשאית. לכהונה: שבע שנים, ללא אפשרות לכהונה שנייה. הנשיא נבחר מבין אזרחי ישראל; תפקידו מופרד מהפוליטיקה היומיומית. 2 משמעות התפקיד הטקסי הנשיא מאחד את האומה מעל המחלוקות הפוליטיות. הנשיא פותח את משכנו לאזרחים ומארח אירועי ממלכה. הנשיא מייצג את ישראל בחו"ל כנציגה הממלכתי של המדינה.
- 5 **נשיא המדינה - המשך** — דילמה: סמכות החנינה חנינת אסירים מפורסמים עוררה ויכוח ציבורי על גבולות הסמכות. הדיון: האם החנינה היא כלי צדק מתקן או פגיעה בשוויון ובשלטון החוק. 2 נשיאי ישראל לאורך השנים חיים ויצמן - הנשיא הראשון; יצחק בן-צבי; זלמן שז"ר; אפרים קציר; יצחק נבון; חיים הרצוג; עזר ויצמן; משה קצב; שמעון פרס; ראובן ריבלין; יצחק הרצוג. הנשיאים השאירו חותם מעבר לתפקיד הטקסי: פרס בקידום שלום, ריבלין בנאום "ארבעת השבטים".
- 6 **נשיא המדינה - המשך** — הליך בחירת הנשיא הנשיא נבחר על ידי הכנסת בהצבעה חשאית לתקופה של שבע שנים, בקדנציה אחת בלבד. 2 סמכויות הנשיא פתיחת מושב הכנסת, חתימה על חוקים לפני פרסומם, מינוי שופטים על פי הצעת ועדת בחירת השופטים, הענקת חנינה, קבלת כתבי אמנה של שגרירים והטלת המנדט להרכבת הממשלה.

3 אופיו הסמלי של התפקיד הנשיא הוא סמל המדינה ורוב תפקידיו טקסיים-ייצוגיים; הסמכות הממשלתית האמיתית מסורה לממשלה ולכנסת.

**7 נשיא המדינה - המשך** — ייצוג בלעדי של המדינה הנשיא מייצג את המדינה כשלמה, מעל המחלוקות הפוליטיות - תפקיד מאחד המייצג את כלל האזרחים.

#### מה שואלים בבגרות על הנושא הזה?

- סמכות החנינה של נשיא המדינה
- מעמדו של נשיא המדינה
- תפקידי נשיא המדינה
- מסורת נשיא המדינה בישראל
- הליך בחירת הנשיא
- משמעות התפקיד הטקסי

#### טעויות נפוצות — תזכורת אחרונה:

- מציינים את המושג בלי להציג אותו - ציון בלבד לא מספיק.
- שוכחים לקשר את ההסבר לקטע עצמו - חובה ציטוט או התייחסות ישירה לקטע.
- כותבים תשובה כללית בלי המושגים המקצועיים מהמחווין.